

تدایبِ رُبصری در
طراحی پوشاک زنان

www.ketab.ir

سرشناسه : رهبرنیا، زهرا، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور: تدابیر بصری در طراحی پوشاک زنان / زهرا رهبرنیا، زهرا رستمی،
مشخصات نشر : تهران: مرکب سپید: دانشگاه الزهرا (س)، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری : ۲۰۰ص: مصور.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۵۹-۰۸-۱
وضعیت فهرست نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : طراحی لباس -- راهنمای آموزشی
موضوع : پوشاک زنانه -- ایران -- راهنمای آموزشی
موضوع : رنگ در پوشاک -- راهنمای آموزشی
شناسه افزوده : رستمی، زهرا، ۱۳۵۰ -
شناسه افزوده : دانشگاه الزهراء
رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۴ ق. ۴ / ۹ / ۲۵۰۸ TT
رده‌بندی دیویی : ۶۴۶/۴۰۴۰۷
شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۱۳۸۵۸

www.morakabsepid.com

ناشر: انتشارات مرکب سپید

تلفن: ۲۲۰۴۴۸۸۴

ناشر همکار: دانشگاه الزهرا (س)

تدابیر بصری در طراحی پوشاک زنان

دکتر زهرا رهبرنیا، زهرا رستمی

کتاب کمک آموزشی رشته‌های:

طراحی دوناخت، طراحی لباس، طراحی پارچه، گرافیک، تصویرگری

طراحی جلد و صفحات:

کارگاه گرافیک فرگاهی

چاپ یکم: ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۵۹-۰۸-۱

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال

همه‌ی حقوق محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۳	فهرست تصاویر
۲۱	فهرست جداول
۲۳	پیشگفتار
۲۵	مقدمه
۳۳	بخش اول: مبانی طراحی لباس و تدابیر بصری حاصل از آن
۳۵	۱-۱- کاربردهای طراحی پوشاک
۳۵	۱-۱-۱- نیازهای عام
۳۵	۱-۱-۱-۱- امکان حرکت
۳۶	۱-۱-۱-۲- محافظت
۳۶	۱-۱-۱-۳- اصلاح کننده محیط
۳۶	۱-۱-۱-۴- حفظ سلامت و امنیت
۳۶	۱-۱-۲- نیازهای خاص
۳۷	۱-۲-۱- شغل
۳۸	۱-۲-۱-۲- آموزش استفاده مناسب

۳۸	۱-۲-۳- لباس بچه‌ها
۳۹	۱-۲-۴- لباس بارداری
۳۹	۱-۲-۵- لباس سالمندان
۳۹	۱-۲-۶- لباس معلولین

۲-۱- نقش ساختار در طراحی لباس

۱-۲-۱- عناصر طراحی

۱-۲-۱-۱- نقطه، خط

۱-۲-۱-۲-۱- خط

۱-۲-۱-۲-۱-۱- محل قرارگیری خط در لباس

۱-۲-۱-۲-۱-۲-۱- تأثیرات فیزیکی خطوط در لباس

۱-۲-۱-۲-۱-۲-۱-۱- خطوط عمودی

۱-۲-۱-۲-۱-۲-۱-۲-۱- خطوط افقی

۱-۲-۱-۲-۱-۲-۱-۳-۱-۲-۱-۲-۱- خطوط اُریب

۱-۲-۱-۲-۱-۲-۱-۳-۲-۱-۲-۱-۲-۱- تأثیرات روانی خطوط

۱-۲-۱-۳-۱-۲-۱-۱- شکل و فرم

۱-۲-۱-۴-۱-۲-۱-۱- نور و رنگ

۱-۲-۱-۴-۱-۲-۱-۱-۱- تأثیرات فیزیکی نور

۱-۲-۱-۴-۱-۲-۱-۱-۲-۱-۲-۱- تأثیرات روانی نور

۱-۲-۱-۴-۱-۳-۱-۲-۱-۱- درک رنگ

۱-۲-۱-۴-۱-۴-۱-۲-۱-۱- ارزش رنگی و اشیاء

۱-۲-۱-۴-۱-۵-۱-۲-۱-۱- نکاتی کلی درباره تأثیرات رنگ

۱-۲-۱-۴-۱-۶-۱-۲-۱- هماهنگی رنگ‌ها

۱-۲-۱-۴-۱-۷-۱-۲-۱-۱- کنتراست‌های هفت‌گانه رنگی

۱-۲-۱-۴-۱-۸-۱-۲-۱- تطابق رنگ با اشکال هندسی

- ۸۱ ۱-۲-۱-۴-۹- تأثیرات فیزیکی رنگ‌ها
- ۸۵ ۱-۲-۱-۴-۱۰- نکته‌هایی درباره‌ی هارمونی رنگ‌ها
- ۹۱ ۱-۲-۱-۴-۱۱- تأثیرات احساسی و روانی رنگ‌ها
- ۹۴ ۱-۲-۱-۵- بافت
- ۹۵ ۱-۲-۱-۵-۱- الیاف طبیعی
- ۹۶ ۱-۲-۱-۵-۲- الیاف مصنوعی
- ۹۸ ۱-۲-۱-۵-۲- نخ
- ۹۹ ۱-۲-۱-۵-۳- ساختار پارچه
- ۱۰۰ ۱-۲-۱-۱- عملیات تکمیلی
- ۱۰۱ ۱-۲-۱-۵- تأثیر لمسی
- ۱۰۱ ۱-۲-۱-۵- تأثیرات بصری
- ۱۰۲ ۱-۲-۱-۵-۶- تأثیرات کلی پارچه
- ۱۰۶ ۱-۲-۱-۶- نقش و طرح
- ۱۰۷ ۱-۲-۱-۶-۱- منابع الهام نقش پارچه
- ۱۰۸ ۱-۲-۱-۶-۲- انواع نقوش پارچه
- ۱۰۹ ۱-۲-۱-۶-۲- ترکیب‌بندی نقوش پارچه
- ۱۱۱ ۱-۲-۱-۶-۳- تأثیرات عمومی نقش پارچه
- ۱۱۳ ۱-۲-۱-۶-۴- تأثیرات بصری نقوش پارچه
- ۱۱۴ ۱-۲-۱-۶-۵- تأثیرات احساسی و روانی نقوش پارچه

۱۱۵ ۱-۳- نقش تزئینات در طراحی لباس

۱۱۸ جمع‌بندی بخش اول

بخش دوم: خطاها و تدابیر بصری در طراحی
لباس

۱-۲- خطاهای بصری و کاربردهای آن در طراحی
لباس

- ۱۳۰ ۱-۱-۲- خطاهای دید ایستا
- ۱۳۰ ۱-۱-۲- توهم هندسی
- ۱۳۵ ۲-۱-۲- توهم فاصله عمق
- ۱۳۷ ۳-۱-۲- توهم اندازه بر
- ۱۳۸ ۴-۱-۲- توهم پرنفکشی
- ۱۳۹ ۵-۱-۲- کنتراست هم‌رنگی
- ۱۳۹ ۲-۱-۲- توهم متحرک

۲-۲- کاربرد توهمات بصری در طراحی لباس

- ۱۴۳ ۳-۲- بررسی اجزای لباس
- ۱۴۳ ۱-۳-۲- خط پایه دور گردن
- ۱۴۳ ۲-۳-۲- یقه‌ها
- ۱۴۵ ۳-۳-۲- بدنه لباس
- ۱۴۷ ۴-۳-۲- خط کمر
- ۱۴۷ ۵-۳-۲- آستین
- ۱۴۹ ۶-۳-۲- دامن
- ۱۵۲ ۷-۳-۲- شلوار، شلوارک و دامن شلواری

- ۱۵۴ ۲-۳-۸- پیراهن
- ۱۵۵ ۲-۳-۹- روپوش
- ۱۵۶ ۲-۳-۱۰- الحاقات لباس

۲-۴- اصول طراحی لباس

- ۱۵۸ ۲-۴-۱- تعادل یا توازن
- ۱۶۰ ۲-۴-۲- تناسب
- ۱۶۰ ۲-۳-۱- تناسبات
- ۱۶۱ ۲-۴-۱-۱-۳- تناسبات
- ۱۶۶ ۲-۴-۵- تأکید
- ۱۶۸ ۲-۴-۶- هارمونی
- ۱۶۸ ۲-۴-۷- وحدت

۲-۵- طبقه‌بندی فرم اندام

- ۱۷۰ ۲-۵-۱- لباس مناسب بر اساس تقسیم‌بندی عمودی
- ۱۷۰ ۲-۵-۲- لباس مناسب بر اساس تقسیم‌بندی افقی
- ۱۷۱ ۲-۵-۱-۲- بالاتنه درشت
- ۱۷۲ ۲-۵-۲-۲- پایین‌تنه درشت
- ۱۷۳ ۲-۵-۲-۳- بالاتنه و پایین‌تنه درشت
- ۱۷۴ ۲-۵-۲-۴- میانه درشت
- ۱۷۶ ۲-۵-۳- لباس مناسب برای اندام‌های متفاوت
- ۱۷۷ ۲-۵-۱-۳- لباس مناسب بر اساس تقسیمات عمودی
- ۱۷۷ ۲-۵-۲-۳- لباس مناسب بر اساس تقسیمات افقی
- ۱۷۷ ۲-۵-۱-۲-۳- بالاتنه درشت

- ۱۷۹ ۲-۵-۳-۲- پایین تنه درشت
- ۱۸۱ ۲-۵-۳-۳- بالاتنه و پایین تنه درشت
- ۱۸۲ ۲-۵-۳-۴- میانه درشت
- ۱۸۵ ۲-۵-۴- نمونه‌هایی برای شکل‌های مختلف اندام
- ۱۸۵ ۲-۵-۴-۱- نمونه‌هایی بر اساس تقسیمات عمودی اندام
- ۱۸۶ ۲-۵-۴-۲- نمونه‌هایی برای تقسیمات افقی اندام
- ۱۸۶ ۲-۵-۴-۱- لباس‌های مناسب برای بالاتنه درشت
- ۱۸۷ ۲-۵-۴-۲- لباس‌های مناسب برای پایین تنه درشت
- ۱۸۸ ۲-۵-۴-۳- لباس‌های مناسب برای بالاتنه و پایین تنه درشت
- ۱۸۹ ۲-۵-۴-۴- لباس‌های مناسب برای میانه درشت

۱۹۱ جمع‌بندی بخش دوم

۱۹۵ منابع و مآخذ

پیشگفتار

پوشش، یکی از ابتدایی‌ترین نیازهایی بوده که توسط انسان، احساس شده است؛ بنابراین مرور پیشینه و نقش آن در زندگی گذشته و حال انسان، مفید می‌باشد. در آغاز، هدف از پوشیدن لباس، محافظت از بدن در برابر گرما، سرما، شرات و دیگر عوامل محیطی بوده؛ در عین حال با توجه به تهیه لباس از پوست حیوانات، قدرت جادویی لباس هم اهمیت زیادی داشته است. با گذر زمان و پیشرفت تمدن، هدف از تامین و حتی طراحی لباس، فراتر از برطرف کردن نیازهای ابتدایی انسان شد. انسان‌ها همواره به دنبال آسایش و راحتی بیشتر در این امر، در طراحی لباس نیز تأثیر گذار بوده است. این آرامش و راحتی، می‌تواند برای تمامی اقشار جامعه با هر ویژگی و محدودیت و نیاز خاص و نام، توسط طراح متخصص پوشاک، فراهم شود.

امروزه طراحی لباس در بسیاری از دانشگاه‌های دنیا تدریس می‌شود. در برخی کشورها با توجه به فرهنگ، ویژگی‌های منطقه‌ای و شکل اندام، به نشر کتاب‌هایی در این زمینه پرداخته‌اند؛ لیکن با جستجو در کتابخانه‌ها و سایت‌ها می‌توان به این موضوع اذعان داشت که در کشورمان، محققان بسیار کمی در این زمینه تلاش کرده‌اند و در نتیجه، کتاب‌های بسیار اندکی که یافت می‌شوند؛ به گونه‌ای که در برخی از زمینه‌ها، حتی یک کتاب علمی هم منتشر نشده است. بدیهی است که با توجه به پویا بودن طراحی لباس و به وجود آمدن شیوه‌های جدید الگوسازی، دوخت، حجم‌سازی و... این رشته نیازمند توجه بیشتری می‌باشد و نیاز به تأسیس پژوهشکده‌ای مختص امر پوشش، به وضوح احساس می‌شود.

با توجه به آموزش رشته طراحی لباس در دانشگاه هنر تهران و دیگر دانشکده‌های هنر در ایران، منبع کاملی که بتواند راه‌گشای اساتید و دانشجویان باشد به ندرت به چاپ رسیده است. البته محققانی در این زمینه تلاش می‌کنند، اما با دنبال کردن منابع و متون جدید مرتبط با محتوای این کتاب، تا زمان آخرین ویرایش متن حاضر، کتاب «طراحی لباس ۱» مشاهده شد که در نوع خود، منبع مفیدی می‌باشد اما طبق توضیحات محدود مؤلف، بناوت بر عهده مخاطبان گذاشته شده است. این در حالی است که در زمینه منو، کتاب‌های محدودی چاپ شده و در نتیجه دانشجویان از نظر بصری به دانش کاملاً نرسیده‌اند تا امکان ادراک و قضاوت مورد اشاره را بیابند؛ بد عبارت دیگر، حس بینایی آنها تربیت نشده است و نیاز به آموزش بیشتری دارند.

با توجه به شدت کمبود منابع در این زمینه و ضرورت تألیف کتاب تخصصی در زمینه طراحی لباس، نگارندگان با هدف ایجاد یک منبع مناسب برای طراحان لباس و پارچه، همین‌طور قابل بهره‌برداری برای طراحان گرافیک و تصویرگری، کتاب حاضر را تألیف نموده‌اند. در این مسیر، کمبود منابع فارسی و دشواری ترجمه کتاب‌ها از منابع کلاتی بوده است که همواره وجود داشته است، اما با کمک خداوند متعال این تألیف، عرضه شده و امید است بتواند پاسخ‌گوی نیاز استادان، دانشجویان، طراحان لباس و دیگر علاقه‌مندان رشته‌های طراحی دوخت، طراحی لباس، طراحی پارچه، و در عین حال رشته‌های گرافیک و تصویرگری جهت طراحی و رساخت شخصیت‌ها باشد.

مقدمه

انسان، تمایلی فطری به زیبایی دارد؛ او زیبایی را در طبیعت جستجو کرده و یا به خلق آن می‌پردازد. زیبایی خلق شده توسط انسان، همان هنر است که اندازه عمر انسان بر روی کره خاکی قدمت داشته است. در ابتدا هنر با اهدافی مانند ازدیاد نسل حیوانات و غلبه بر آن‌ها در هنگام شکار و... خلق می‌شد. امروزه هنری که خلق می‌شود دارای هدف می‌باشد؛ این هدف می‌تواند جنبه تزیین صرف داشته باشد، برای رساندن پیام و مفهوم باشد؛ و یا کاربردی روزانه داشته باشد. در برخی آثار هنری اهداف مذکور به کمک یکدیگر می‌آیند. به عنوان مثال، طرح نهایی می‌تواند برآیندی از هر دو یا هر سه هدف باشد.

تمدن بشری در طول تاریخ، همواره در حال پیشرفت در راستای نیاز و آرزوهای انسان می‌باشد. با گذر زمان، راه‌های انسان‌ها تغییر می‌کند، آن‌ها همواره به دنبال آسایش و راحتی بیشتر می‌باشند. امروزه ذهن آدمی از حیطه برآوردن نیازهای اولیه بسیار فراتر رفته است و در کنار برآوردن سایر نیازها، پوشش که از نیازهای اساسی می‌باشد از این امر مستثنی نبوده است. امروزه تامین زیبایی، از اهداف اصلی طراحی لباس می‌باشد و برای رسیدن به این هدف، آموزش مدون و مکتوب در این زمینه ضرورت دارد. هدف از تألیف کتاب تدابیر بصری در طراحی پوشاک زنان، پاسخ به نیاز انسان برای فراهم کردن امکان خلق زیبایی لباس در عین تامین کاربرد، در کنار سایر اهداف معمول و اولیه در تامین پوشش می‌باشد.

برای طراحی لباس، سه هدف را می‌توان تبیین کرد: ۱. خلق زیبایی، ۲. بیان مفهوم، ۳. کاربرد لباس.

برای تمامی طراحان لباس، زیبایی دارای اهمیت بسیار زیادی می‌باشد؛ در برخی موارد تنها هدف، خلق زیبایی می‌باشد؛ که نمونه آن را در تصویر شماره ۱ «الف»، می‌توان ملاحظه کرد. از سوی دیگر، برخی از طراحان لباس فقط برای انتقال یک مفهوم و یا تجربه خود، اثری را خلق می‌کنند؛ حسین چالایان^۱ طراح خلاق است که لباسی را بر اساس اشتغال ذهنی فیلسوفانه و مفهومی خود طراحی کرده است. او این افکار خود را به با انتخاب مواد و تکنیک‌های مناسب ارائه می‌کند. چالایان لباسی با عنوان «هوایما» تصویر شماره ۱ «ب» طراحی کرده است، هدف او از این طرح کشف ارتباط مابین طبیعت و زندگی و تکنولوژی می‌باشد، در ارتباط با این طرحش می‌گوید: «ایده‌ی شروع یک زندگی با سیستم کنترل از راه دور یک ایده‌ی سرخوش‌کننده از تریات سانس برای به کنترل درآوردن زندگی بود که به همان اندازه گاهی اوقات رات از انتظارات ما از تکنولوژی می‌باشد.» (The Metropolitan Museum of Art in Association, 2010, 204). پاکو رابان^۲ طراح خلاق دیگری است که لباس‌های را که گاهی هیچ کاربردی ندارند، برای انتقال تجربه و پیام به دیگر رماندان خلق کرده است. همین‌طور می‌توان به آغاز تولید لباس‌های تندیس و نوآورانه منسل به زنجیر او اشاره کرد. نمونه‌ای از لباس پاکو رابان در تصویر شماره ۱ «ج»، آورده شده است. در عین حال لباس‌هایی نیز طراحی می‌شوند که کارکرد آن‌ها را درجه اول اهمیت قراردارد، ولی می‌توانند زیبا و حامل پیام باشند. به طور کلی طراح، در ابتدا باید هدفش از طراحی را مشخص کند، سپس با آگاهی از اهداف بصری، به خلق اثر خود بپردازد. لباسی که در این متن آموزشی، مورد نظر است دارای کاربرد، زیبایی و گاهی انتقال معنا می‌باشد؛ در واقع ارتقا یافته لباسی، مد نظر است که در سطح جامعه، در موقعیت‌ها، مکان‌ها و جشن‌های متفاوت مشاهده می‌شود.

طراحان برای طراحی این گونه لباس‌ها باید سه جنبه اساسی را که به ترتیب اهمیت عبارتند از: ۱. کاربرد، ۲. ساختار، ۳. تزئینات، را در نظر

1. Hussein Chalayan

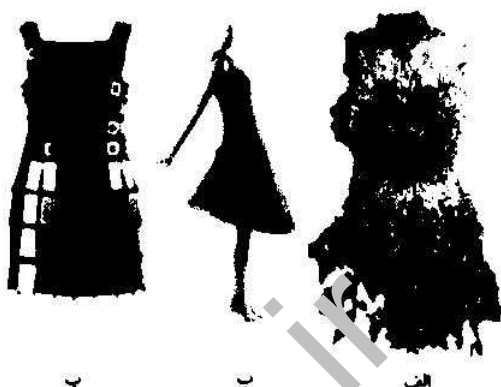
2. Paco Rabanne

بگیرند. در بخش کاربرد لباس، به نیازهای عمومی، نیازهای خاص و محدودیت‌های مربوط به آنها توجه می‌شود. گاهی ملزومات، از حد اطلاعات طراح فراتر می‌رود و به حوزه‌های دیگر مثل مهندسی نساجی، شیمی و... مربوط می‌شود.

بعد از مشخص شدن کاربرد، طراح به سراغ ساختار می‌رود؛ در این بخش هنرمند باید ابتدا زبان بصری را بیاموزد و با خواندن و نوشتن الفبای بصری آشنا شود، سپس با ترکیب این عناصر می‌تواند به

نتیجه مطلوب دست پیدا کند. در این مرحله هنرمند، با آگاهی از دانش تخصصی، می‌تواند تدابیر بصری را در طرح خود لحاظ کند. همچنین طراح باید از تأثیرات روانی و فیزیکی عناصر آگاهی داشته باشد. آخرین جنبه، که کم‌ترین اهمیت را در طراحی دارد تزئین لباس می‌باشد؛ برخی از تزئینات در حین کار و بقیه آنها بعد از اتمام کار، به لباس افزوده می‌شوند.

سه مرحله ذکر شده که مکمل یکدیگر می‌باشند، می‌تواند اثر یکدیگر را تقویت و یا تعدیل کنند؛ گاهی در تجزیه و تحلیل نتیجه کار، تفکیک سه مرحله، دشوار و شاید غیر ممکن است. مثلاً در لباس پلیس راهنمایی و رانندگی که از پارچه خاصی برای دیده شدن در شب استفاده می‌شود، کاربرد، ساختار و تزئین به طور هم‌زمان در نظر گرفته می‌شود. لازم به ذکر است که کاربرد و ساختار در تمامی گونه‌های لباس‌ها، مورد استفاده قرار می‌گیرد، اما تزئینات به ویژه به صورت آرایه، در برخی از لباس‌ها استفاده نمی‌شود. گاهی طراحان لباس در مرحله «کاربرد» نیازمند مشارکت دیگر رشته‌ها می‌باشند، زیرا برخی از کاربردها، نیازهای خاصی را مطرح می‌کنند که

تصویر ۱- الف: هدف از طراح این لباس، تداعی فضای باغ آرای بوده (آرشیو نگارندگان)؛ ب: لباسی با عنوان «هوا» طرحی از حسین چالایان (The Metropolitan Museum of Art in Association, 2010, 205)؛ پ: پاکو رابان، پیراهن متصل با زنجیر، ۱۹۷۰، روزه لباس مادرید اسپانیا (مکنزی، ۱۳۹۱: ۱۰۱).

برآورده ساختن آن‌ها، خارج از تخصص طراح می‌باشد. در میان مراحل طراحی، «ساختار» کاملاً در حیطه تخصص طراح می‌باشد. طراح لباس موفق، باید به ویژگی‌های بصری، روانی و فیزیکی، اشراف کامل داشته باشد. او با استفاده از عناصر بصری و ترکیب آن‌ها با یکدیگر می‌تواند به نتیجه دلخواه برسد. طراح می‌تواند از ترکیب مناسب عناصر بصری و به کار بستن تدابیر بصری برای تغییر و حتی اصلاح شکل اندام، بهره گیرد. در این مرحله، گاهی تزئینات به کمک ساختار می‌آید و تأثیرات آن را تقویت و یا تعدیل می‌کند. در استفاده از تزئینات باید توجه ویژه‌ای مبذول شود؛ چرا که استفاده نامناسب، زیاد آرایه‌ها می‌تواند سبب ایجاد شلوغی و خستگی بصری شود که نتیجه کار را نامطلوب می‌نماید.

هدف از طراحی لباس هدایت، تأمین کاربرد، ساختار و تزئینات پوشاک می‌باشد. به عنوان نمونه دارای «کاربرد»، می‌توان از طراحی لباس اسکی نام برد؛ این لباس باید به راحتی پوشیده شود، خللی در حرکت ایجاد نکند، احساس امنیت و آرامش را منتقل کند و در نهایت در هوای مورد استفاده، دوام داشته باشد. در حیطه «ساختار» می‌توان به مناسب بودن آن برای اندام مورد نظر و راحتی لباس اشاره کرد. در نهایت «تزئینات» سبب تقویت کاربرد و افزایش جذابیت بصری می‌شود، مثل لباس شب که در نور سالن می‌درخشد، یا مثل لباس پلیس راهنمایی و رانندگی که به وسیله رنگ و مرئی بودنش، به طور هم زمان، برای تزئین و کاربرد، نقش ایفا می‌کند.

تمامی تلاش‌هایی که در طراحی لباس انجام می‌شود از شکل‌گیری طرح‌ها گرفته تا اجرا و ارزیابی، همگی جزئی از سه جنبه مذکور می‌باشند. طراح در قسمت کاربرد به باید‌ها و نبایدها می‌پردازد؛ طرح‌ها در ساختار تزئین لباس باید با کاربرد آن، هم‌پوشانی داشته باشند. پس می‌توان نتیجه گرفت که کاربرد، ساختار و تزئین، از عوامل جدایی ناپذیر در طراحی لباس می‌باشند (البته گاهی تزئین، نقشی در طراحی ندارد)؛ در نهایت در ارزیابی چنین پوشاکی، نتیجه برآیند هر سه عامل، به موازات یکدیگر سنجیده می‌شود.

علی‌رغم اهمیت موضوع پوشاک، طراحی لباس و آموزش ضوابط و ضرورت‌های آن، تاکنون این حوزه چندان مورد توجه هنرمندان و ناشران ایرانی قرار نگرفته است. لذا کمبود منابع با کیفیت لازم به زبان فارسی، مانعی برای تدوین این گونه منابع می‌باشد؛ به این ترتیب برای تالیف کتاب حاضر، عمدتاً از متون غیر فارسی با در نظر گرفتن انطباق با نیازهای جامعه ایرانی بهره برده شده است. در این میان می‌توان به کتاب «لباس و تناسب اندام» نوشته فاطمه آذریاش که در سال ۱۳۸۹ توسط ویستاژ در تهران چاپ شده و به شکل‌های اندام پرداخته است، اشاره کرد. کتاب دیگر «مبانی طراحی لباس» اثر اعظم عابدینی است که در سال ۱۳۹۱ در تهران توسط نشر آبان به چاپ رسیده است؛ در این کتاب از میان عناصر بصری به ویژگی‌های خط، وجه خاصی شده است. همچنین کتاب «طراحی لباس ۱» نوشته محبوبه بهی در سال ۱۳۹۳، توسط انتشارات جمال هنر چاپ شده است. کتب متعددی نیز رای هنرجویان فنی و حرفه‌ای وجود دارند که معلومات آنها در حد ابتدایی است.

کتاب آموزشی حاضر در ۲ بخش، تنظیم شده است. در آغاز بخش اول، تحت عنوان «مبانی طراحی لباس و تدابیر بصری حاصل از آن» خواننده با سه عامل تعیین‌کننده در طراحی لباس که عبارتند از: کارکرد، ساختار و تزئین، آشنا می‌شود. در قسمت کاربرد با نیازهای عمومی و خاص آشنا می‌شود که کاربرد لباس را مشخص می‌کنند. در ادامه، نقش «ساختار» که دومین جنبه طراحی لباس است بررسی می‌شود؛ در این قسمت تمامی عناصر طراحی که در حیطه ساختار جا دارد به تفصیل مورد بحث قرار می‌گیرد. نگارندگان سعی کرده‌اند اطلاعات جامعی درباره ویژگی‌های متنوع پوشاک، در اختیار خوانندگان قرار دهند؛ در آخر این بخش به نقش «تزئینات» در حدی اشاره شده که مربوط به تدابیر بصری می‌باشد. بخش دوم یعنی «خطاها و تدابیر بصری در طراحی لباس» با مطالبی درباره خطاهای بصری و تدابیر بصری شروع شده و با مثالهایی در زمینه لباس همراه شده است؛ تا طراحان از آنها بهره‌مند شوند و در صورت لزوم از آنها دوری گزینند. بررسی اجزای لباس

و تدابیر بصری حاصل از آن‌ها در ادامه این بخش آمده است. همچنین اصول طراحی لباس که در بهبود روند کار کمک شایانی به طراح می‌کند و شامل تعادل، تناسب، مقیاس، ریتم، هارمونی و وحدت می‌باشد، در پایان این بخش مورد بررسی قرار گرفته است. قسمت پایانی بخش دوم به دسته‌بندی شکل اندام زنان اختصاص پیدا کرده است. بر طبق تعریفی که در متون مختلف ذکر شده است، شکلی از اندام عادی یا نرمال خوانده شده و بقیه شکل‌های اندام غیر عادی یا غیر نرمال شناخته می‌شوند؛ در برخی متون، از اشکال غیر عادی غیر نرمال، با عنوان ایراد اندامی یاد می‌شود. ایراد اندام، عنوان مناسبی برای اشکال غیر نرمال نیست؛ زیرا در هر دوره زمانی، شکل خاصی از اندام، عادی یا نرمال دانسته می‌شود. در پایان این مباحث، ویژگی‌های هر اندام به همراه نمونه مناسب به آن، با شکل مربوط آورده شده است.

در ابتدای تدریس طراحی لباس، مدرس باید هنرجویان را با هدف طراحی لباس و نیازهای این حوزه آشنا کند؛ بر این اساس در ابتدای بخش اول کتاب آموزشی حاضر که پیرامون لباس بحث می‌شود، نیازهایی که طراح باید آن‌ها را در طراحی لباس، برآورده کند به تفصیل بررسی شده است. مدرس محترم در ادامه تدریس در راستای مطالب این کتاب، بهتر است نقش ساختار را مطرح کند و هنرجو را با عناصر بصری و تناسب بصری آن‌ها آشنا کند؛ به ویژه این که هنرمند، برای طراحی لباس یا حتی طراحی عمومی، باید تسلط کامل بر عناصر بصری و تأثیرات بصری، فیزیکی، روانی و تدابیر بصری لازم داشته باشد.

در بخش دوم، خطاهای بصری و نقش هر کدام در کلاس مطرح می‌شود تا هنرجو را از اشتباهات احتمالی دور کند و به او اطلاعات کافی را در کاربرد مناسب این خطاها بدهد. آگاهی از تأثیرات روانی و فیزیکی هر یک از عناصر بصری، اهمیت فوق العاده‌ای دارد؛ از این جهت، سعی شده است اطلاعات مناسبی به مدرسان و هنرجویان داده شود. توجه به اجزا لباس و اصول طراحی آن، از اطلاعاتی است که باید به آن احاطه کامل داشت؛ این مباحث در بخش دوم به تفصیل بررسی شده‌اند.

توجه به تعدد شکل اندام بانوان و داشتن اشکال متفاوت در اندام ایشان، از موضوعاتی است که مدرس باید جلساتی را به آن اختصاص دهد؛ به علت اهمیت این امر قسمت آخر کتاب، به این مهم اختصاص پیدا کرده است و اندام زنان بر اساس شکل ظاهری دسته‌بندی شده‌اند. علاوه بر آن، ویژگی‌های هر کدام به همراه نمونه مناسب پوشش با شکل اندام آورده شده است. در نهایت با آگاهی از این اطلاعات، مدرس می‌تواند طراحی لباسی مناسب با موقعیت فردی، اجتماعی و... را با در نظر گرفتن روحیات لازم و موقعیت مورد نظر افراد، از دانشجویان و هنرجویان انتظار داشته باشد؛ که این امر، نیز از اهداف کلی تألیف این کتاب می‌باشد.

همان‌طور که اشاره شد کتب بسیاری درباره طراحی عمومی وجود دارند اما کتاب، «سورت تخصصی در حیطه طراحی لباس به چاپ نرسیده است؛ بنابراین هدف از این کتاب، ایجاد منبعی جهت راهنمایی طراحان لباس می‌باشد و برای رسیدن به این هدف کلی، نیاز به تبیین جزئیات فراوانی وجود داشته است که آشنایی با عناصر بصری، تدابیر بصری در رابطه با طراحی لباس از مهم‌ترین اهداف متن حاضر می‌باشد. در این متن همچنین موضوعات مرتبط دیگری همچون تأثیرات بصری و روانی عناصر بصری و خطاهای بصری مطرح می‌شود. همین‌طور برای طراحی لباس، شناخت شکل‌های مختلف اندام اهمیت پیدا می‌کند که به آن پرداخته شده است.

با توجه به کمبود منابع فارسی در زمینه طراحی لباس، مطالعه متن حاضر نه تنها برای طراحان لباس و هنرمندان توصیه می‌شود بلکه برای سایر افراد نیز می‌تواند مفید باشد؛ چرا که با بالا رفتن آگاهی مردم درباره پوشش خود و تأثیرات روانی و فیزیکی آن در سطح جامعه، می‌توان آن‌ها را نسبت به پوشش خود حساس کرد. در این صورت، افراد می‌توانند لباس مناسب با شکل اندام‌شان را بیابند و یا آن را طراحی کنند.